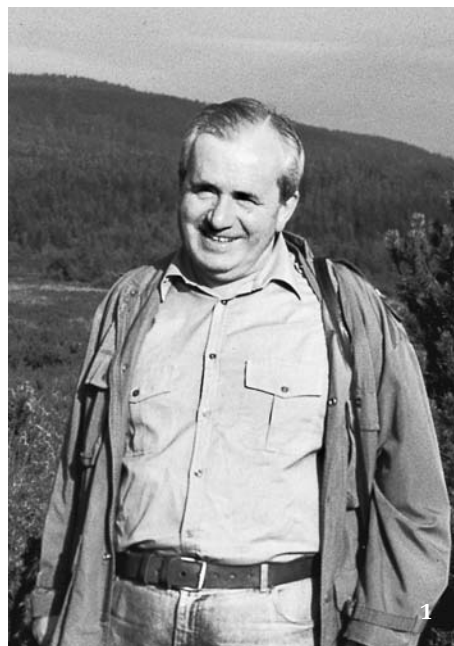

Vzpomínka na dva entomology – Karla Spitzera a Pavla Lauterera

Koncem r. 2016 a nedlouho po sobě zemřeli dva vynikající entomologové a příslušníci starší entomologické generace, doc. Ing. Karel Spitzer, CSc., a RNDr. Pavel Lauterer, CSc. Oba kolegy a jejich působení v oboru jsem dlouhá léta měl možnost sledovat, a tak si dovoluji napsat o nich pro čtenáře *Živy* krátkou vzpomínku.

Karel Spitzer se narodil 13. října 1933 v Radouňce u Jindřichova Hradce. Jeho prvním pracovištěm po absolvování Vysoké školy zemědělské v Brně (nyní Mendelova univerzita) se stala Zemědělská správa okresu Jindřichův Hradec, kde působil jako rostlinolékař. V letech 1967–77 byl asistentem na rostlinolékařské fakultě Vysoké školy zemědělské v Českých Budějovicích. Od té doby až do současnosti zastával místo vědeckého pracovníka v od-

dělení ekologie Entomologického ústavu Biologického centra Akademie věd v Českých Budějovicích. Podlehl druhému infarktu 27. listopadu 2016.

Taxonomická studia Karla Spitzera byla zaměřena především na housenky a imaga motýlů rašeliništních luk, a na rašeliniště nejen na Šumavě, ale po celém českém i slovenském území. Známé jsou jeho práce o Šalmanovickém blatu, o blatu Žofinka, Stráženském rašeliništi a o komplexu na sebe navazujících rašeliništích horního toku Rokytského potoka. Na nejrozsáhlejších rašeliništích – Rokytské slati – studoval s použitím světelného lapače po dobu několika let roční cykly tamější fauny. S dlouhodobými cykly kombinoval výzkum denní aktivity hmyzu, např. na chráněném území mokřadu Černiš v Českých Budějovicích. Kromě toho se zabýval studiem dvoukřídlého hmyzu – čeleděmi ostrožkovití (Therevidae) a číhalkovití (Rhagionidae).

Byl zaníceným ochráncem přírody s hlubokými teoretickými znalostmi, jež dovedl dobře využívat na seminářích a konferencích. Svě poznatky zúročil při různých zahraničních pobytech – na Novém Zélandu, ve Vietnamu, na Azorách, v Havajském souostroví a v dalších mimoevropských zemích. První publikovanou knihou Ohrožený svět hmyzu napsal s Ivo Novákem (Academia, Praha 1982). Následoval *Život v bažinách* ve spoluautorství s prof. Janem Jeníkem (Albatros, Praha 1984) a konečně dvoustředstránková publikace *Šumavská rašeliniště zveřejněná společně s Ivou Bufkovou* (Správa NP a CHKO Šumava, 2008).

Karel Spitzer uveřejnil více než 150 původních vědeckých publikací. V nich zdůrazňuje velký význam mokřadů a rašelinišť pro rozvoj vyváženého vývoje rostlinných biotopů. V rámci ochrany a výzkumu rašelinišť byl v pravý čas na správném místě. Spolupracoval také na dlouhodobém sledování hlavně nočních motýlů na rašeliništích a v mokřadních olšínách (viz také *Živa* 2010, 6: 271–273 a 2012, 3: 125–128) s Ing. Josefem Jarošem, CSc., výborným znalcem morfologie drobných motýlů.

Pavel Lauterer se narodil 25. srpna 1933 v Brně. Byl specialistou na křísy (Auchenorrhyncha) a mery (Psylloidea). Studoval jejich bionomii a ekologii, migrace a zvláště jejich rozšíření v západopalearktické oblasti. Kromě podrobného studia mer Moravy, Německa, Francie a Švýcarska zpracoval mery severní Afriky – především Alžírsko, a také jihozápadního palearktu – Írán a přilehlých států. Se svým kolegou Danielem Burckhardtem, pracovníkem muzea ve švýcarské Basileji, studoval migrace mer, které přenášejí onemocnění meruněk. Zabýval se i dvoukřídlým hmyzem, a to čeledí hlavatěnkovití (Pipunculidae), kterou jako spoluautor zpracoval do elektronické publikace *Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia* (2009). Zúčastnil se

1 Karel Spitzer na rašeliništi Mrtvý luh v národním parku Šumava (2001).

Foto Z. Růžička

2 Hálka motýla obaleče pryskyřičného (*Petrova resinella*) na větvičce borovice na rašeliništi Červené blato u Šalmanovic, kde K. Spitzer prováděl výzkumy. Foto V. Skuhravý

3 Pavel Lauterer na terénním výzkumu ve Švýcarsku u okolí Basileje (2006).

Foto I. Malenovský

4 Horský druh křísa pěnodějka červená (*Cercopis vulnerata*). Snímek byl pořízen na zahradě v Křekovicích (Čistá u Rakovníka) na šťovíku. Foto V. Motyčka

rovněž několika dipterologických seminářů. V letech 1958–62 pracoval v Krajské hygienicko-epidemiologické stanici v Olomouci a pak v Moravském zemském muzeu, kde byl zaměstnán několik posledních let. Opustil svou rodinu a entomologii 3. prosince 2016. Poslední práce věnoval škodlivým merám vyvíjejícím se na mrkvi.

Jak Karel Spitzer, tak Pavel Lauterer zanechali v české i světové entomologii velmi významnou stopu.

